

Arkiv: FE-033, HistSak-14/3748
JournalpostID: <jplD> 20/37125
Saksbehandlar:
Dato: 17.06.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
083/20	Alver kommunestyre	25.06.2020

Spørsmål og interpellasjonar til kommunestyret 25.06.2020

Alver kommunestyre 25.06.2020:

Behandling:

L.Bjørge-SP og M.Riise-MDG stilte spørsmål om sin habilitet i dei 2 første interpellasjonane. Tilråding frå rådmann er at dei ikkje er ugild i 1.interpellasjon men begge er ugilde i 2.interpellasjon.

Tilrådinga frå rådmann vart samrøystes vedteke.

1.interpellasjon frå M.Klementsens-FNB:

Behov for å verne om varslingsinstituttet

Siden århundreskiftet har «varsling» fått en ny betydning. Det innebærer at arbeidstakere påtar seg den personlige risikoen det innebærer å tre frem og si i fra om ulovlige eller kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Varsling ble første gang lovregulert i arbeidsmiljøloven i 2007. Regelverket ble endret i 2018 og sist i 2020.

Varsling er stadig gjenstand for offentlig debatt. Varslerrollen er svært viktig for å kunne oppnå et transparent samfunn. Varslingsinstituttet er en sikkerhetsmekanisme for virksomhetsledelse i lokaldemokratiet. Vi er som kommune og samfunn avhengige av at varslingsinstituttet trer inn når de ordinære systemene for ledelse og kontroll svikter. Kommunaldepartementet har nylig avgitt en prinsipiell uttalelse i en varslingssak i en annen kommune, hvoretter departementet understreker Kontrollutvalgenes rolle og ansvar ved varsling når øvrige varslingsmottak i en kommune svikter. I tillegg omfattes arbeidet med å sikre et velfungerende varslingsinstitutt i kommunen, av Kontrollutvalgets tilsynsansvar.

Alver kommune er medlem i Transparency International Norge.(TI), og dette medlemskapet fordrer ekstra for at kommunen har gode nok rutiner for at ansatte skal kunne varsle trygt og arbeidstakere som sier ifra, skal bli ivare tatt og beskyttet.

TI forteller at varsling er et effektivt bidrag til å forebygge, forhindre og avdekke korrupsjon, og at varsling kan være avgjørende for å oppdage faktisk korrupsjon. Videre fremhever TI Norge at varslingsprosesser ofte går av sporet og får store omkostninger, både for den som varsler og for den organisasjonen varselet gjelder. Det legges derfor stor vekt på å styrke varslingsinstituttet, slik at det blir trygt og effektivt å varsle, og slik at samfunnets omkostninger ved at ansatte lar være å varsle, reduseres.

Vedtak:

Alver kommune ber om at kontrollutvalget gjennomgår varslingsrutinene for kommunen, og undersøker hvordan de gjeldende rutinene har fungert så langt. Dette, for å sikre at kommunen har adekvate og gode interne rutiner som fungerer effektivt, både for ansatte, arbeidsgiver og innbyggerne. Kontrollutvalget leverer sin rapport til Kommunestyret innen rimelig tid.

Svar frå ordførar:

Ordførar vil takke interpellanten for å ta opp eit viktig tema.

Kva seier arbeidsmiljølova om varsling?

Arbeidsgjevar har plikt til å utarbeide rutinar for intern varsling, jf. aml § 2 A-6. Alle arbeidsplassar med minst fem tilsette skal ha rutinar for intern varsling. Desse rutinane skal utarbeidast i samarbeid med tilsette og tillitsvalde (verneombod), vere skriftleg og minimum innehalde:

- Oppfordring til å varsle om kritikkverdige tilhøve
- Framgangsmåte ved varsling
- Framgangsmåte for korleis arbeidsgjevar mottar, handsamar og følg opp varsling

Alver kommune sine retningslinjer for varsling er bygd opp slik at dei oppfyller lovkrava i arbeidsmiljølova og Arbeidstilsynets råd og retningslinjer for varslingsrutinar. Dette gjeld særskilt rundt arbeidstakarars rett til å varsle, arbeidsgjevars aktivitetsplikt ved varsling, god sakshandsaming av varsel og vern mot gjengjelding.

Kva rutinar og system har vi bygd opp i Alver?

Det blei gjort eit godt arbeid med varslingsrutinar i Lindås kommune, frå 2017/2018. I desse rutinane var det også foreslått ei varslingsgruppe som skulle ta imot varsel og initiere handteringa av varselet. I forbindelse med kommunesamanslåinga blei det i prosjektet «Overordna HMS-system for Alver kommune» vurdert at dette var noko som ein ville ta med inn i Alver kommune.

Prosjektet vurderte også kva system Alver kommune skulle ha for å varsle, og det blei beslutta å vidareføre avtalen som Lindås kommune hadde med «Mitt varsel» til Alver kommune. «Mitt varsel» er ein elektronisk varslingsportal kor varslar kan velje å varsle enten med namn eller anonymt. All dialog med varslar og sakshandsaming av varselet blir dokumentert i dette systemet.

Prosjektet vurderte også at varslingsrutinar for Alver kommune måtte prioriterast, slik at arbeidet med desse starta tidleg i januar og dei blei handsama på møte i H-AMU i februar 2020. Då fekk ein på plass ei rutine for handtering av varsel om kritikkverdige forhold i Alver kommune, ein rettleiar for tilsette som vil varsle om kritikkverdige forhold og retningslinje for varslingsgruppa i Alver kommune. Desse tre dokumenta utgjør våre varslingsrutinar.

Sentrale moment i rutinane er:

- Vurdering av habilitet
- Tilbakemelding til varslar
- Kontradiksjon
- God sakshandsaming
- Konklusjon og eventuelle tiltak
- Avslutning av saka

Alver kommune ei varslingsgruppe som består av kommunalsjef HR og utvikling, HMS-rådgivar og overordna HVO. Gruppa skal ta imot varselet, vurdere habilitet, gjere ei initiell vurdering av innhaldet og avklare vidare prosess. Dette vil kunne sikre god og lik handtering av varsel, og vil kunne sikre at alle varsel blir undersøkt på tilstrekkeleg vis. Gruppa vil også kunne sikre god ivaretaking av både varslar, den/dei omvarsla, og vere god støtte til leiar som gjerne skal handtere varselet.

Erfaringar med systemet

Etter kommunesamanslåinga har vi hatt 9 registrerte saker i varslingsssystemet. Fire av desse har vore feilregistrerte avvik, som er avslått som varsel og blir handtert i avvikssystemet. Desse sakene har gitt verdifull erfaring både med tanke på handtering av varsel, varslingsgruppa si rolle, ivaretaking av varslar og omvarsla. Varslingsgruppa si rolle er viktig i handteringa, særleg ovanfor leiar som skal handtera varselet. Gruppa vurderer sin eigen habilitet i forhold til varselet og habiliteten til leiar og andre som vil verte involvert i handteringa. Gruppa sikrar god og lik prosess i handteringa, og sikrar at saker ikkje blir lukka før dei er skikkelig undersøkt, alle partar har fått informasjon og at partane er omforeint med at saka er avslutta og vert lukka.

Evaluering

Varslingsgruppa er eit underutval av AMU, og skal rapportere til AMU ved slutten av året. Då vil det også bli gjennomført ei evaluering av varslingsssystemet– kva fungerer godt, kva kan gjerast annleis. Varslingsgruppa gjer også vurderingar undervegs i hanteringa av sakene som pågår, og gjer tilpasningar når det er nødvendig.

Ingen varslings saker er like, og dei er ofte vanskelege og krevjande å handtere. Kvar sak gir verdifull erfaring og innsikt. Etter kvart som ein får meir erfaring med varslings saker vil ein måtte justere rutineane eller tilføye punkt som ein ikkje har tenkt på. Nødvendig justering/korrigerering av rutinar/prosedyrer vil vi gjere fortløpande, med medverknad frå sektor-AMU og H-AMU.

Andre moment

24. september vil alle leiarar bli invitert til seminar om varsling i regi av Arbeidstilsynet. Det vert også vurdert om verneomboda skal få tilbod. Tema for seminaret vil vere både det lovmessige knytt til varsling; kva er varsel, korleis skal varsel handterast, og så vil vi også snakke om kommunens rutinar knytt til varsling.

For ordførar er det viktig at den kommunale forvaltninga er open og transparent i alle ledd, og at vi har ein organisasjonskultur der ein arbeider systematisk for forbedring og utvikling. Ordførar er glad for at varslingsrutinene skal gjerast kjend for leiarane i organisasjonen, og vil be rådmannen syte for at rutinene vert gjort kjend i heile organisasjonen.

Ordførar støttar interpellanten i at det er viktig å ha gode varslingsrutiner, men ordførar meiner det er for tidleg å gjennomgå varslingsrutinene no, då varslingsrutinene i Alver er relativt ny, og ein ikkje har gjort seg mykje erfaring med dette enno.

Røysting over realitetshandsaming av 1.interpellasjon.

Framlegget om handsaming vart vedteke mot 1 røyst L.H.van der Kooij-SP

Framlegg interpellanten:

Alver kommune ber om at kontrollutvalget gjennomgår varslingsrutinene for kommunen, og undersøker hvordan de gjeldende rutinene har fungert så langt. Dette, for å sikre at kommunen har adekvate og gode interne rutiner som fungerer effektivt, både for ansatte, arbeidsgiver og innbyggerne. Kontrollutvalget leverer sin rapport til Kommunestyret innen rimelig tid.

Framlegget fekk 6 røyster (alle FNB) og fall

2.interpellasjon frå M.Klementsens-FNB:

M.Riise-MDG og L.Bjørge-SP var ugild og deltok ikkje i handsaming av denne saka.

Etter mottatt varsel fra ein tilsett i gamle Meland kommune, gjorde kontrollutvalet i gamle Meland kommune ein forenkla forvaltningskontroll (jf. sak 49/19 og 55/19). I møte den 18.12.2019, la revisjonen fram resultatet av si undersøking. Undersøkinga avdekket ei rekke alvorlege og kritikkverdige tilhøve som mellom anna omfatta brot på reglar om habilitet, brot på reglar om konkurranse, manglande dokumentasjon og manglande avtaleverk med privat grunneigar.

Kontrollutvalet i Meland kommune ba den gong rådmannen om å iverksetje tiltak for å innskjerpe krav til oppfølging av rutinar, habilitetskrav og dokumentasjon i organisasjonen og gjere greie for dette overfor det nye kontrollutvalet for Alver kommune.

Alver kontrollutval fekk i lukka møte orientering om saka i møte den 10.02.2020. I møtet den

26.05.2020 orienterte den nye administrasjonen om den interne gjennomgangen av saka og oppfølging av tiltak i etterkant. Utvalet fekk informasjon om innskjerping av oppfølging av rutinar, habilitetskrav og dokumentasjon i organisasjonen samt ulike, nye interne regelverk.

Det ble fatta eit samrøystes vedtak om å ta saka og informasjon frå administrasjonen i møtet til orientering. Det blei samstundes lagt særleg vekt på at tiltak om oppfølging av rutinar, habilitetskrav og dokumentasjon blir følgt opp av rådmann.

Etter dette møtet har dokumentasjonen i saka vore offentleg.

Etter at saken var til handsaming i Kontrollutvalget, har FNB Alver hatt ein ny gjennomgang av saka som følgje av saka sin alvorlege karakter.

Administrasjonen sine forbedringstiltak ser kun framover. Det er sjølv sagt bra og viktig at ein kan hindre liknande saker i framtid, men kva med ansvar for dei lovbrudd som alt har og som kan ha hendt? Dei lovar og reglar revisjonen har avdekkja brot på, har som føremål å sikre tillit til forvaltninga og hindre meir alvorlege handlingar som korrupsjon og anna myndigheitsmisbruk. Når alvorlege brot på lov- og regelverk no er avdekkja, finst det ikkje tillit til at det ikkje også har funne stad endå meir alvorlege lovbrøt, som til dømes straffbare handlingar.

FNB meiner at når revisjonen finn alvorlege rettsbrot om tilhøve som har hatt stor kostnad for kommunen sine innbyggjarar, så veit vi, og forskning viser og, at meiralvorlege handlingar kan ha funne stad. Som folkevalde har vi eit ansvar for at kommunen sin aktivitet finn stad innanfor deirettslege og etiske rammer som gjeld. FNB Alver foreslår difor å oversende revisjonsrapporten til politiet for anmelding av moglege straffbare handlingar. Vi meiner bestemt at Revisjonsrapporten fortel om moglege straffbare hendingar. Desse bør då eventuelt forfølgjast, då det ikkje skal eller kan vere skilnad mellom innbyggjarane i relativt like saker, som vil kunna oppfattast som at kommunen handsamar Kong Salomo og Jørgen Hattemakar etter ulike prinsipp.

Forslag til vedtak:

På bakgrunn av revisjonsrapporten, vert det sendt anmelding til politiet for etterforskning/vurdering av om det har blitt begått straffbare forhold i Meland/Alver kommune.

Svar frå ordførar:

Ordførar vil minne kommunestyret og interpellanten om at reglementet for politisk styring seier at interpellasjonar skal brukast til spørsmål av prinsipiell art, og vil således oppmode alle til å følgje dette ved seinare interpellasjonar.

--

Interpellanten viser til ei sak som vart handsama i kontrollutvalet 26.05.20. Saka vart første gong handsama i kontrollutvalet i Meland 5.12.19 og følgd opp 18.12.19 med vedtak om å sende over til kontrollutvalet i Alver. Kontrollutvalet i Alver handsama saka i møte 10.02.20 og 26.05.20. Kontrollutvalet konkluderte og avslutta saka i sitt møte 26.05.20.

Ordførar har tillit til at kontrollutvalet har handsama saka på ein god måte.

I sak 050/20 har kommunestyret i dag fått framlagt protokollen frå kontrollutvalet sitt møte 26.05.20 som melding/orientering, og kommunestyret har fatta vedtak i saka. Ordførar vil vise til vedtaket som vart gjort i denne saka, og med bakgrunn i dette vil ordførar frårå å realitetsbehandle denne saka, og anser saka som avslutta.

Forvaltningsrevisjon er kommunestyret sitt verktøy for å gjennomgå rutinar og sjå til at lovar og regelverket blir etterlevd og politiske vedtak følgt opp. Vi skal i kommunestyret i haust vedta ein plan for forvaltningsrevisjon for denne perioden. Kommunestyret har i sak 050/20 i dag bedt om at rutinar for habilitet og habilitetskrav blir lagt inn i plan for forvaltningsrevisjon som kommunestyret skal vedta hausten 2020. Det blir kontrollutvalet si oppgåve å følgje opp planen og leggje resultatata fram for kommunestyret i tråd med planen.

Røysting over realitetshandsaming av 2.interpellasjon.

Framlegg om handsaming fekk 6 røyster og fall (FNB)

3. spørsmål frå N.M.Aadland- H:

Vi har fått fleire innspel frå innbyggjarar i Alver kommune som er plaga av forsøpling i bustadområde.

Det gjeld spesielt grunneigarar som opplever at nabo har mange gamle bilar/bilvrak ståande på si tomt over lang tid, opp til fleire år. Dette er ei miljøutfordring, og er også både skjemmande og visuelt forureinande. For nokre innbyggjarar er dette så krevjande at det går på helsa laus.

Etter det eg kjenner til har Alver kommune mottatt klager på denne type problemstillingar utan at det har ført til betring.

Spørsmålet mitt er: Korleis følgjer Alver kommune opp denne type saker, og har ein sett på kva måte andre kommunar i Bergensområdet handterer denne type utfordringar?

Svar frå ordførar:

I Alver kommune er det avdeling for Miljø og tilsyn som følgjer opp saker som gjeld forsøpling. Dette er ei nyoppretta avdeling i Alver, som mellom anna jobbar i samarbeid med NGIR, miljøretta helsevern og brannvesenet.

Vi er kjent med at ansvar og oppfølging av denne type saker er ulikt handtert i omeignskommunane.

Miljø og tilsyn har aktiv oppfølging med denne type saker, og i fleire av dei er det no gitt pålegg om opprydning, og det blir gitt tvangsmulkt dersom opprydning ikkje er gjort og meldt tilbake til kommunen innanfor den fristen som er satt i vedtaket.

4.spørsmål frå N.Bognøy-AP:

Alver kommune manglar tømme fasilitetar for septik til bubilar og båt etter det ein kjenner til. Saka er m.a løfta av Nrk Hordaland.

Vi er kjend med at det er stor trafikk langs E39 med bubiltrafikk, samt besøk elles i kommunen med nemde kjøretøy. Det er også mykje fritidsferdsel på sjø i Alver kommune.

Har ordførar kunnskap på om det føreligg planar for etablering av tømme fasilitetar snarleg? Og om planar er lagt, kva fasilitetar er tenkt og kvar er desse i så fall lokalisert? Har ein også nokre tankar om eventuell drift og mogelege samarbeidsformer knytt til eit slikt eller slike anlegg., på land og eller ved sjø?

Svar frå ordførar:

Kommunen skal sørge for nødvendige anlegg for tømning av avløpsvatn frå bubilar og fritidsbåtar, jf forurensingslova § 26.

Tømmestasjon for bubilar:

Organisasjonen Norsk Bobilforening samarbeider med Bobilplassen.no om oversikt over tømme stasjonar. Verken Meland, Radøy eller Lindås har hatt slike anlegg tidlegare, av ulike årsaker. Hovudgrunnen er at det finst tømme stasjonar for bubilar i nærleiken og situasjonen har ikkje vore definert som kritisk (eller nødvendig); Hylkje i Bergen, Mastrevik i Austrheim, Haugsvær i Masfjorden og Mo i Modalen.

For Alver sin del vurderer rådmannen å kartlegge mogelege lokasjonar for tømme stasjonar for bubilar, ev i samarbeid med campingplassigarar, NGIR eller andre. Slike anlegg må finansierast særskilt, utanom vatn- og avløpsområdet. Kommunen kan fastsette gebyr for å dekke kostnadene til tømning og drifta elles, jf forurensingslova § 34 om avfallsgebyr.

Ev investering i tømme stasjon for bubilar i kommunal regi blir i så fall fremja i budsjettprosessen.

Avløpsvatn frå fritidsbåtar:

I følgje organisasjonen Båtliv fins det ikkje ei landsdekkande oversikt over tømme stasjonar, men eit privat initiativ viser at det er tømme stasjonar i Florø, Hardbakke i Solund, i Bergen

(Bergen Havn AS) og på Stord. Bergen Havn AS er eit havnesamarbeid som ivaretar m.a. Alver sine oppgåver. Rådmannen har ikkje sett at Alver skal starte eit eige arbeid med tømme-stasjon for fritidsbåtar. Kvar av dei gamle kommunane har elles avfallsplanar for småbåthamner, godkjent av fylkesmannen.

5.spørsmål frå L.Johnsen-MDG:

Eg har i dag fått vite at det også i år er eit svanepar med ungar som blir truga og plaga av hurtiggåande båtar og vasskuterar i Rosslandsvågen. Dette har vore tilfelle i fleire år. Også andre stader i Alver har hatt liknande tilfelle og uheldige episodar.

Svanen er ein stor fugl og kan vere farleg særleg for barn når han blir truga til å forsvare seg og sine. Den tragiske historien om "Havnesjefsvanen" i Os bør vere vel kjent og ikkje noko me ønskjer å oppleve i Alver.

Eg ber derfor at kommune no før ein sommar med forventa stor auke i småbåttrafikken gjer kjent og tydeleg flg:

1. Reglar for vern av hekkande sjøfugl i kommunen vår.
2. Regler for ferdsel med hurtiggåande småbåtar og vasskuterar, særleg i farvatn der sjøfugl hekkar.

Eg ber også om at kommunestyret kan få ei orientering om dette i møtet 25. juni og om korleis kommunen kan informere publikum om både reglar, moglege vernetiltak og sanksjonar mot regelbrot.

Det vil kunne hjelpe for å få merksemd om problemet og forhindre at det utviklar seg. Ein kommune og region med så mye flott kystlandskap til rekreasjon for båtfolket må ta godt vare på dette naturmiljøet.

Svar frå ordførar:

Øyer, skjær og holmer i Alver kommune er ettertrakta hekkeområder for fleire artar av sjøfugl. Samtidig er det svært mange av oss som nyt fritida på sjøen, og det er viktig at vår ferdsel ikkje råkar fuglelivet. Sjølv korte forstyrningar i hekketida kan spolere ein heil hekkesesong ved at foreldra skyr reiret, eller at ubevokta fuglungar vert tatt av kråker eller måker.

Ei rekkje viktige hekkeområder for sjøfugl i Alver kommune har status som verneområde med verneplanar for sjøfugl og ferdselsforbod i hekkeperioden. I tida f.o.m. 15 april t.o.m 31 juli er det forbod mot ilandstigning, opphold og ferdsel i desse verneområda i ei sone på 50 m fra land, viss ikkje anna grense er markert. Vernområda med ferdselsforbod er merka med skilt. Statens naturoppsyn har ansvaret for oppsyn, og håndhever ferdselsforbodet saman med politiet. Verneområda med tilhøyrande forskrifter finn ein på

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vernet-natur/norges-verneomrader/>

Sjøfugl hekker også utenfor verneområdene og fuglane kan ha små unger også i perioden etter ferdselsforbodet. Her er fuglane beskytta av blant anna naturmangfoldlova generelle aktsomhetsplikt – einkvar skal opptre aktsomt og gjere det som er rimeleg for å unngå skade på naturmangfaldet. Friluftslova set krav om hensynsfull og varsam ferdsel for hindre at vi påfører miljøet skade. Småbåtlova stiller krav til navigering av båt slik det ikkje oppstå fare for liv og helse, miljø eller materielle verdier.

Reglar for hurtiggåande småbåtar

Regler for ferdsel med hurtiggåande småbåtar og vannscooter er regulert etter småbåtlova. Vannscooter er likestilt med småbåtar. Småbåtlova stiller krav til navigering av båt slik det ikkje oppstå fare for liv og helse, miljø eller materielle verdier. Kommunar har gjennom ulike regelverk muligheter til å gje lokale reguleringar av fart og bruk av kommunens sjøområder, samt elva og innsjøer gjennom motorferdselsloven og havne- og farvannsloven. Alver kommune har ingen lokal forskrift som regulerer bruken av vannscooter utover småbåtlova. Men fleire av våre vågar, sund og kaiområder er skilta med krav om redusert fart.

KO- 083/20 Vedtak:

Vedlegg i saken:

25.05.2020	1.interpellasjon 25.06.2020	1395807
16.06.2020	2.interpellasjon til kommunestyremøtet 25.06.20:	1406727
17.06.2020	3.grunnlagt spørsmål - kommunestyret 25.06.2020	1407664
22.06.2020	4.Spørsmål til ordfører 25.06.2020	1409780
23.06.2020	5.Spørsmål - Sjøfuglvern og regler for hurtiggående småbåtar	1411006